

Nr 876

Av herr **Heckscher m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition nr 171, med förslag till lag med förbud i vissa fall mot rundradiosändning på öppna havet m. m.*

(Lika lydande med motion nr 723 i Första kammaren)

Radio- och televisionssändning kan enligt sakens natur av rent tekniska skäl inte få drivas helt fritt. För att mottagningen skall bli störningsfri är det nödvändigt att tilldela de olika sändarna skilda frekvenser. Detta har också skett i enlighet med ingångna konventioner, och det måste utgöra ett allmänt intresse att dessa konventioner efterföljes. För Sveriges del är det uppenbarligen ett intresse att skydda medborgarna inte bara för sådan radio- och TV-sändning som direkt stör andra stationer utan också från sådan sändning som kan utgöra en fara för störning. Det är också fullt rimligt och riktigt, att vi i Sverige, när vi överväger de metoder som skall tillgripas för att åstadkomma ett dylikt skydd, söker nära samarbete med våra nordiska grannländer. Den rekommendation som avgavs av Nordiska rådet vid dess möte i Helsingfors tar sikte på att ett sådant samarbete skall äga rum, men man fann det inte nödvändigt att ange vilka åtgärder som de nordiska länderna borde vidtaga.

För att hindra de sändningar från öppna havet utanför Sveriges fastland som nu är i fråga har departementschefen i proposition nr 171 förordat en kriminalisering av verksamheten. En annan möjlighet vore att medelst konkurrerande sändningar från svenska fastlandet göra det ekonomiskt omöjligt för s. k. piratsändare att fortsätta sin verksamhet. Detta kunde ske genom att man antingen ordnade kommersiella inslag i Sveriges Radio och TV eller gäve tillstånd till fristående kommersiella radiosändningar i Sverige. De s. k. piratsändarnas framgångsrika verksamhet har visat att den svenska allmänheten uppskattar kommersiell radio och att det föreligger en efterfrågan på dylik. Verksamheten i fråga har även bidragit till en mera rikhaltig sändning från Sveriges Radio. Genom att fristående företag licensierades, vilket givetvis skulle förutsätta uppgörelse med Sveriges Radio, som för närvarande innehar monopol, skulle en viss konkurrens öppnas på området, vilket i och för sig vore nyttigt. Icke minst skulle de religiösa och ideella folkrörelserna få en möjlighet till ökad kontakt med allmänheten.

Frågan om vilka åtgärder Sverige bör vidtaga för att åstadkomma skydd mot radiosändning som innebär störning eller fara för störning behöver emellertid ingalunda lösas i brådskans tecken. Någon störande sändning

förekommer nämligen knappast för närvarande. Radio Nord har visserligen uppgivits kunna störa mottagningen från en sändare i Lyon, men detta har inte någon avgörande betydelse. De "piratsändningar" som pågår synes även vara av ett helt harmlöst slag. Det är därför föga motiverat att genom snabbbehandling i utskott och kammare forcera fram ett avgörande. Ett uppskov skulle näppeligen lända riket till men. Ej heller torde synnerliga skäl kunna sägas ha förelegat för avlåtande av proposition vid denna tidpunkt. Vi bör taga riklig tid på oss att noggrant överväga de här föreliggande problemen, och det måste därvid vara naturligt för oss att, såsom lagrådet framfört, avvakta behandlingen i Europarådets juridiska kommitté angående radio och television. Detta så mycket mer som resultatet av denna behandling väl kan tänkas mynna ut i förslag till en europeisk konvention i ämnet som icke kommer att sammanfalla med den nu föreslagna lagstiftningen.

Med rätta understryker departementschefen lämpligheten av ett intimt samarbete med våra nordiska grannländer. Situationen tycks emellertid nu utveckla sig i en riktning som i viss mån avviker från den man kunde förutse ännu vid Nordiska rådets sammanträde. Tyska TV- och radiostationer bedriver kommersiell sändning som ses och avlyssnas i hela södra delen av Danmark. Detta medför att där annonserade varor har en tendens att tränga undan sådana danska varor som inte blir föremål för reklam i samma form, och följderna har blivit att man i Danmark nu synes överväga att införa kommersiellt inslag i radio - TV. Enligt uppgift i tidningspressen lär den danske kulturministern Julius Bomholt den 3 april i år ha meddelat att man övervägt att låta Danmarks TV få en halvtimmes dagligt reklamprogram. Om detta genomföres, kommer i sin tur dansk kommersiell TV att täcka stora delar av södra Sverige. En snedbelastning av konkurrensvillkoren kan då komma att ytterligare understryka kraven på att kommersiella inslag skall införas även i svensk TV och radio.

Innan man beslutar sig för någon speciell åtgärd mot störande radio- och TV-sändare är det av vikt att man söker göra klart för sig i vilken riktning och i vilken takt den tekniska utvecklingen fortskrider. Det synes som om man redan i en ganska nära framtid kommer att ha möjligheter att på mycket långa avstånd dirigera legala kommersiella radio- eller TV-sändningar som är direkt avsedda för den svenska publiken. En kriminalisering av de just nu aktuella "piratsändarna" bleve i så fall skäligen verkningslös.

En rad skäl talar därför för att man här bör skynda långsamt. Det synes knappast nödvändigt att Sverige på detta område agerar tidigare än något annat europeiskt land.

Den nu föreslagna lagstiftningen finns det så mycket mindre skäl att nu i brådskans tecken utan möjlighet till ingående detaljgranskning acceptera som den är i hög grad svårtolkad och innehåller bestämmelser som knap-

past förefaller att stå i överensstämmelse med gängse rättsuppfattning. Vi nöjer oss med att nämna ett par exempel på detta.

En person som låter engagera sig för medverkan i "piratsändaren" med sång eller föredrag eller på annat sätt blir straffri om hans opus inspelas på band här i landet, medan den som deltar i sändningen "där den äger rum" är förfallen till ansvar.

Den utlänning som på öppna havet eller i luftrummet däröver upprättar eller innehar radioanläggning som inte verkar störande eller innebär fara för störning men vars förefintlighet står i strid med radioreglementet kan inte straffas enligt det föreliggande lagförslaget. Däremot kan en svensk, som i en eller annan form hjälper vederbörande t. ex. med transport av livsmedel eller olja, straffas. Det torde vara för svensk lagstiftning främmande att medverkan till en gärning kriminaliseras utan att själva gärningen är belagd med straff. Vidare må erinras om att t. ex. i utlandet hemmahörande tyska, engelska och amerikanska firmor som annonserar i piratradio utanför våra kuster icke kan bli föremål för ingripande enligt lagen, medan däremot deras svenska konkurrenter genom straffbestämmelser utestänges från denna reklammetod.

Med stöd av vad ovan anförts hemställes,

att riksdagen måtte avslå Kungl. Maj:ts proposition nr 171 med förslag till lag med förbud i vissa fall mot rundradiosändning på öppna havet m. m.

Stockholm den 11 maj 1962

Gunnar Heckscher

Leif Cassel

Rolf Eliasson

Tage Magnusson

Eric Nilsson

T. G. von Seth

Ernst V. Staxäng

Karin Wetterström

Carl Östlund